

သရက္ခရာ အရှင် (၁၂-ရာစုအစောင့်ပိုင်း)

သာရတ္ထဒီကာ၊ အဂ္ဂိတ္ထရဋ္ဌိကာကျမ်းပြု

အရှင်ဧကလာသ

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဒမ္မုလာဂလ (ဥဒုမ္မရဂိရိ)ကျောင်း နေ သမန္တပါသာဒိကာ၏ သီဟိုဠ်ဘာသာနိဿယ (ယခု ပျောက်ဆုံးသွားပြီ)နှင့် ဗာလာဝဗောဓနအမည်ရှိ သက္ကတ သဒ္ဒါကျမ်းနှင့် အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟပေါရာဏဋီကာတို့ကို ရေး သားသည့် အရှင်မဟာကဿပ၏ တပည့်ဖြစ်ပြီး ပေါ လုန္နရုဝ(ပုလတ္တိ)ခေတ်တွင် ထင်ရှားသည်။ ပါဠိမုတ္တက ဝိနယဝိနိစ္ဆယ၊ သာရတ္ထဒီပနီ (ဝိနယဋီကာ)၊ သာရတ္ထ မဇ္ဈိသာ(အဂ္ဂိတ္ထရဋ္ဌိကာ)၊ ဝိသုဒ္ဓိပထသင်္ဂဟနှင့် ကမ္မ- ဌာနသင်္ဂဟကျမ်းတို့ကို ပါဠိဘာသာဖြင့်ရေးပြီး၊ ပဋိကာ လင်္ကာရ၊ ပဒါဝတာရတို့ကို သက္ကတဘာသာဖြင့် ရေး လျက် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့်လည်း အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ နိဿယ တို့ကို ရေးသားခဲ့သည်။

ကျမ်းစာများ

ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာကို မဟာဝိနယသင်္ဂဟပကရဏ၊ ပါဠိမုတ္တကဝိနယဝိနိစ္ဆယစသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ ဒါဌာဝံသနိဂုံး၌ ဝိနယသင်္ဂဟဟူသောအမည်ဖြင့် ဖော်ပြ သည်။ ယင်းကျမ်းကို ပုလတ္တိပုရ(ပေါလုန္နရုဝ)မြို့ ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် ပရက္ကမဗာဟုမင်း တောင်းပန်၍ ရေးသည်။ ဤကျမ်း၌ အခန်းပေါင်းလေးဆယ်တို့ဖြင့် ဝိနယ သိက္ခာပုဒ်များကို အကျဉ်းအားဖြင့် ရှင်းလင်းထားသည်။

ဤဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ ပရက္ကမဗာဟုမင်းကြီး (၁၁၅၃-၁၁၈၆)၏ ကောင်းမှုတော်ဖြစ်သည့် ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးသော မထေရ်တစ်ပါး စီရင်သည့် ဋီကာတစ်စောင်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အင်းဝခေတ်တွင် တောင်ဖီလာဆရာတော် အရှင်မုနိန္ဒယောသမထေရ်က ဝိန ယာလင်္ကာရအမည်ဖြင့် ဋီကာသစ်တစ်စောင် ရေးသားခဲ့ သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ယင်းဋီကာကို ယနေ့တိုင် သင်ယူပို့ချ ဆဲဖြစ်သည်။

သာရတ္ထဒီပနီသည် သမန္တပါသာဒိကာ (ဝိနယအဋ္ဌ ကထာ) အဖွင့်ဖြစ်သည်။ ပထမပရက္ကမဘုရင်မင်းတရာကြီး ကိုယ်တိုင် တောင်းပန်၍ ထိုမင်းကြီးလူဒန်းသည့် ဇေတဝန် ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် ရေးသားသည်။ ယင်းဋီကာ၌ အရေးပါသည့် သမိုင်းသတင်းအချက်များစွာကို စုဆောင်း

ဖော်ပြထားသဖြင့် အရှင်မြတ်၏ အသိပညာ နက်နဲကြွယ်ဝ မှုနှင့် ဖွင့်ဆိုစွမ်းရည်တွင် ထိပ်တန်းပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြသည်။ သရုပ်ဖော် ပုံဝတ္ထုများစွာတို့မှာ သီဟိုဠ် မထေရ်များနှင့် ဥပသကာများဖြစ်သည်။ တန်ဖိုးရှိလှသည့် တတိယ သံဂါယနာအချိန်ကဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ဂိုဏ်းကြီး ၁၈-ဂိုဏ်း အကြောင်းမှတ်တမ်း ပါရှိသည်။

ယင်းကျမ်း၌ ဝိနယအဋ္ဌကထာ၏ ပထမဆုံးဋီကာဖြစ် သည့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာကို ဝေဖန်ထားသည်။ သို့ရာတွင် နောက်မကြာမီအချိန်တွင်ရေးသည့် ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ၌ သာရတ္ထဒီပနီကို ထပ်၍ ဝေဖန်ထားပြန်သည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာခေတ် (အေဒီ ၁၂-ရာစုအချိန်)က သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာအပြင် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားသည့် မဟာဂဏ္ဍိပဒ၊ မဇ္ဈိမဂဏ္ဍိပဒ၊ စူဠဂဏ္ဍိပဒ နှင့် မဂဗောသာဖြင့်ရေးထားသော ဝိနယဂဏ္ဍိပဒများရှိ ကြသည်(သာရတ္ထ-ဋီ ၁၊ စာ-၃)။ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် အဋ္ဌကထာနှင့် မဟာဋီကာကျမ်းပြု အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ် ကိုလည်း အလွန်လေးစားတော်မူသည်။ ထို့ကြောင့် 'အာစ ရိယဓမ္မပါလထေရော ပန (သာရတ္ထ-ဋီ ၁၊ ၃၉၆)၊ အာစရိ ယဓမ္မပါလထေရေန (သာရတ္ထ-ဋီ ၁၊ ၄၀၅)'စသည်ဖြင့် မိမိ ဋီကာ၌ အာစရိယဟု လေးစားစွာ သုံးနှုန်းဖော်ပြခဲ့သည်။

သာရတ္ထမဇ္ဈိသာဋီကာ (အဂ္ဂိတ္ထရဋ္ဌိကာ)ကို အရှင် သာရိပုတ္တရာရေးသားကြောင်း ဒါဌာဝံသကျမ်းပြု အရှင် ဓမ္မကိုတ္တိရာဇဂုရုမထေရ်က ဖော်ပြသည်။ ပဏာမဂါထာ များ အရလည်း အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရေးသားကြောင်း သေ ချာစွာ သိရသည်။ ယင်းပဏာမ၌ ဆရာများဖြစ်ကြသည့် ဇေတဝန်၏နာယက အရှင်ကဿပနှင့် ဒုနာယက အရှင် သုမေမထေရ်တို့အား ဂါရဝပြုဖော်ပြထားသည်။

ဝိသုဒ္ဓိပထသင်္ဂဟသည် တောနေရဟန်းတို့အတွက် စင်ကြယ်သော လမ်းစဉ်အကျဉ်းကိုဖော်ပြပြီး ကမ္မဋ္ဌာန သင်္ဂဟသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ အားထုတ်သူများအတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်းအကျဉ်းကို ဖော်ပြသောကျမ်းဖြစ်သည်။

ပဋိကာလင်္ကာရသည် စန္ဒဂေါမိသက္ကတသဒ္ဒါကျမ်း၏ အဖွင့်ဋီကာဖြစ်သည်။ ရတနမဏိပဋိကာဋီကာဟုလည်း ခေါ်သည်။ ပဒါဝတာရသည် သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းအကျဉ်း ဖြစ်သည်။

သီဟိုဠ်ဘာသာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟနိဿယကျမ်းမှာ ယနေ့တိုင် ထင်ရှားရှိသည်။

ကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်

အစဉ်အလာအရ ဤအရှင်သည် မူလကအိန္ဒိယတောင်ပိုင်း သားဖြစ်ပြီး နောင်အခါကျမှ သီဟိုဠ်သို့ရောက်သည်ဟု သိ ရသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်မှု သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် နိဿယကျမ်း များရေးသားနိုင်သည်အထိ သီဟိုဠ်ဘာသာကို တတ်ကျွမ်း

^o Pali Literature of Ceylon, p. 190-192

သဖြင့် ချီးမွမ်းဖွယ်ဖြစ်သည်။ ပရက္ကမဗဟုခေတ်တွင် အထွန်းတောက်ဆုံး ပါဠိစာပေပညာရှင်ဖြစ်သည်။ ဤ အရှင်၏ဘွဲ့ကို သာဂရမတီ ဟုလည်း ပြဆိုသည်။

ထိုအရှင်သည် ဇေတဝန်ဝိဟာရအတွင်း အာလာဟ နပရိဝေဏ၏ ပထမကျောင်းအုပ် အရှင်မဟာကဿပနှင့် ဒုတိယကျောင်းအုပ် အရှင်သုမေဓတို့၏တပည့်ဖြစ်သည်။ ပထမ ပရက္ကမဗဟုမင်းကြီး ဦးဆောင်ကျင်းပသည့် သံဃာ့ အစည်းအဝေးတွင် ဆရာမထေရ်နှင့်အတူ တက်ကြွစွာ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ထိုခေတ် အခြားသော ပညာရှင်များကဲ့သို့ ဤအရှင်သည် သက္ကတဘာသာကို ကောင်းစွာတတ်မြောက် သည်။ မဟာဝံသ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပရက္ကမဗဟု မင်းကြီးတည်ဆောက်သည့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အတွင်း ပြာသာဒ်ကျောင်းကို အလှူခံတော်မူကြောင်း ပြဆိုသည်။

‘ထိရသီလဿ ထေရဿ၊ သာရိပုတ္တဂ္ဂယဿတိ။

ဟမ္ပိယတ္ထလဂဗ္ဗေဟိ၊ မဟာပါသာဒမုတ္တမံ’။

‘မြမြသော သီလရှိသော သာရိပုတ္တရာ အမည်သာသည့် အရှင်မြတ်အား အထွတ်တပ်တိုက်ခန်းများ ပါရှိသည့် ပြာသာဒ်မြတ်ကို (လှူဒါန်းတော်မူပြီ)’။

ပေါလုန္ဒရဝမြို့တွင် ပထမပရက္ကမဗဟုမင်း(၁၁၅၃- ၁၁၈၆) တည်ထောင်သည့် အဆိုပါ ပညာဆည်းပူးရာဌာန ကြီးမှာ အာယတန(ဂိုဏ်း)ရှစ်ခုအတွက် သုံးထပ်ဆောင် ရှစ်ဆောင်ရှိပြီး ဖော်ပြပါအတိုင်းအရှင်သာရိပုတ္တရာအတွက် သီးခြားတစ် ဆောင်ရှိသည်။ ထို့ပြင် သုံးထပ်ရုပ်ပွားတော် ဆောင် ၉-ဆောင်၊ သံဃာသီတင်းသုံးသည့် နှစ်ထပ်ဆောင် ၇၅-ဆောင်၊ သံဃာသီတင်းသုံးရာ အဆောင်ငယ် ၇၈- ဆောင်၊ စာကြည့်တိုက် ၂-ဆောင်၊ တရားဟောခန်းမ ၃- ဆောင်၊ စေတီတစ်ဆူ၊ ဆွမ်းစားဆောင် တစ်ဆောင်၊ မီးဖိုဆောင် ၈၅-ခု၊ ကုဋီ ၁၇၈-လုံးနှင့် အခြားလိုအပ်သည့် အဆောင်များရှိသည်။

ပရက္ကမဗဟုမင်းကြီး၏ သာသနာသုတ်သင် (ဂိုဏ်း ကြီးသုံးဂိုဏ်းစေ့စပ်)ပွဲ၌ မဟာနာယက တာဝန်ကို ထမ်း ဆောင်တော်မူခဲ့သော ပုလတ္တိပုရ (ပေါလုန္ဒရဝ)မြို့အနီး ဒိမ္မုလာဂတော၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည့် ဓုတင် ၁၃-ပါး ဆောင် အရှင်ကဿပမဟာထေရ်သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ ၏ ဆရာသခင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်မြတ်ပြုစုသော သာရတ္ထဋီကာနှင့် အင်္ဂုတ္တရဋီကာ ဂန္ဓာရမ္မများ၌ အောက်ပါ အတိုင်း မိန့်ဆိုထားသည်-

“ကဿပံ တံ မဟာထေရံ၊ သံဃဿ ပရိနာယကံ။

ဒီပသ္မိံ တမ္ပပဏ္ဍိမ္မိ၊ သာသနောဒယကာရကံ။

ပဋိပတ္တိပရာဓိနံ၊ သဒါရညနိဝါသိနံ။

ပါကဋ္ဌံ ဂဂနေ စန္ဒ-မက္ကလံ ဝိယ သာသနေ။

သံဃဿ ပိတရံ ဝန္ဓေ၊ ဝိနယေ သုဝိသာရဒံ။

ယံ နိဿာယ ဝသန္ဓောဟံ၊ ဝုဒ္ဓိပ္ပတောသ္မိံ သာသနေ။

‘သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် စည်ပင်ထွန်း လင်းအောင် ဆောင်ရွက်သူ၊ ပဋိပတ္တိ အမြဲအားထုတ်ပြီး ထာဝစဉ်အရညဝါသီ တောရပ်မှီပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သူ၊ သာသနာ တော်၌ ကောင်းကင်မှ လမ်းကဲ့သို့ ထင်ရှားသူ၊ ဝိနည်း ကျွမ်းကျင်သူ အဆိုပါမထေရ်ကို အမှီပြု၍ ကျမ်းပြုဆရာ (အရှင်သာရိပုတ္တရာ)သည် သာသနာတော်၌ ကြီးပွားခဲ့ရ ပြီး သံဃာ့ဖခင် သံဃာ့ဦးကိုင်ဖြစ်တော်မူသော ယင်း အရှင်ကဿပမဟာထေရ်အား ရှိခိုးပါ၏’

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပရက္ကမဗဟုမင်းကြီး၏ အ ထောက်အပံ့ဖြင့် ပုလတ္တိမြို့၌ပြုလုပ်သော သာသနာ သုတ် သင်ပွဲ၌ ဆရာဖြစ်သူ အရှင်ကဿပ၏ လက်အောက်မှ ဒုတိယခေါင်းဆောင် တာဝန်များကို ထမ်းရွက်ရသည်။ ပရက္ကမဗဟုမင်းမြတ်သည် သာသနာသုတ်သင် ရှင်းလင်း ပွဲ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်အား များစွာကြည် ညိုသွား ခဲ့ပုံရသည်။ ထိုအရှင်၏အရည်အချင်းကို ကောင်းစွာ သိ မြင်သဖြင့် ဝိနယသင်္ဂဟအဋ္ဌကထာနှင့် သာရတ္ထဒီပနီဋီ ကာ၊ အင်္ဂုတ္တရဋီကာတို့ကိုပြုစုရန် သံဃာ့ပရိသတ်အလယ်၌ လျှောက်ထားခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြပါ ဋီကာကျမ်းများ၏နိဂုံးနှင့် ပဏာမတို့၌ ဖော်ပြသည်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရေးသားသော ဋီကာကျမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ သဒ္ဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်း ဖော်ပြချက်ကို အခြေခံလျက် သုံးသပ်ချက်တစ်ရပ်ရှိသည်။

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏ နာယကအရှင်မဟာကဿပ မထေရ်ဦးဆောင်ပြီး သံဃာ့အစည်းအဝေးကို ထို ကျောင်းတိုက်၌ ကျင်းပသည်။ ထိုအစည်းအဝေး၌ အရှင်မြတ်က ဤသို့ကြေညာချက်ထုတ်ပြန်သည်။ ရှေး ဆရာတို့ ရေးထားသည့် အဋ္ဌကထာကျမ်းများ၏ အဖွင့် ကျမ်း (သီဟဋ္ဌဂဏ္ဍိပဒများကို ဆိုလိုဟန်တူသည်) များ သည် သီဟိုဠ်ဘာသာဖြင့် ရေးထားခြင်း၊ အချို့မှာ ပါဠိနှင့်သီဟိုဠ်ဘာသာစကားနှစ်မျိုးဖြင့် ရောယှက်၍ ရေးထားခြင်းတို့ကြောင့် တိုင်းတစ်ပါး၌နေထိုင်ကြသည့် ရဟန်းတော်များအား အကျိုးမများဘဲရှိသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းအများကို ဖယ်ရှားရန် ပါဠိ ဘာသာသက်သက်ဖြင့် အဖွင့်ကျမ်းများ ရေးသားကြရန် အဆိုပြုသည်။ သံဃာ့ ပရိသတ်ကသဘောတူသဖြင့် ဘုရင်လှူဒါန်းသည့်ဇေတ ဝန်ကျောင်းတိုက်၏ ခန်းမဆောင်၌ စည်းဝေးလျက် ဋီကာကျမ်းများကို စီရင်ကြသည်။

^၀ Saddhammasangha, p 63

^၂ Mhavamsa, Chap 76, V. 34

^၆ Mhavamsa, Chap 78, V. 31-37

^၅ Saddhammasangaha, JPTS. Ed., p 58

ဂိုဏ်းကြီးသုံးခုညီညွတ်ရေး သံဃာ့အစည်းအဝေးနှင့် ပတ်သက်၍ မဟာဝိသုဒ္ဓိ ဖော်ပြချက်မှာ ဤသို့ဖြစ်သည်-

ပရက္ကမဗာဟုမင်းကြီးသည် သံဃာအတွင်း အဘယ ဂိရိ၊ ဇေတဝန်နှင့် မဟာဝိဟာရဟု ဂိုဏ်းကြီး သုံးဂိုဏ်း ကွဲပြားနေမှုကို မနှစ်သက်သဖြင့် သံဃာ့အစည်းအဝေးကြီး တစ်ရပ် ကျင်းပနိုင်ရန် ပိဋကတ်သုံးပုံနှင့် ဝိနည်းအထူး ကျွမ်းကျင်သော ဥဒုမ္မရဂိရိဝိဟာရကျောင်းတိုက်မှ အရှင် မဟာကဿမထေရ်အား နာယကအဖြစ် တင်မြှောက် သည်။ ယင်းနောက် နိုင်ငံအနှံ့အပြားရှိ သံဃာတော်များကို မြို့တော်သို့ပင့်ခေါ်ပြီး အစည်းအဝေးကြီး ကျင်းပလျက် ပေါင်းစည်းညီညွတ်ရန် တောင်းပန်သည်။

ပေါင်းစည်းမှုမပြုလိုသည့် သံဃာအချို့ နိုင်ငံရပ်ခြား သို့ ထွက်ပြေးကြပြီး အချို့လူထွက်ကြသည်။ သို့ရာတွင် မင်းကြီးသည် အလျော့မပေးဘဲ ပညာရှင်များ၊ ကျမ်းတတ် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်တိုင်ပင်ပြီး တင်ပြလာသည့် မေးခွန်းပြဿနာ များကို ဖြေရှင်းသည်။ မင်းကြီးသည် မဟာဝိဟာရ သံဃာတော်များ၏ တင်ပြမှုကို ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သည်ဟု ယူဆပြီး ထိုမထေရ်တို့၏ တင်ပြမှုကို အဓိကပြုခြင်းဖြင့် အပြီးသတ်စေသည်။ မဟာဝိဟာရတို့၏ ဆွေးနွေးချက်ကို မြှင့်တင်ပေးပြီး ၎င်းတို့၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို လက်ခံသင့် ကြောင်း ထောက်ခံအားပေးသည်။ အထူးဂရုစိုက် သည့်ခံ လျက် ဂိုဏ်းပေါင်းစုံသံဃာတော်များအတွင်း လေ့လာစုံစမ်း မှုများပြုလုပ်ပြီး အချို့ကို သာမဏေ၊ အချို့ကို လူဝတ်လဲ ရန် စည်းရုံးသည်။ လူဝတ်လဲသွားသူများအတွက် ဘဝရပ် တည်ရန် လယ်ယာမြေများ ဝေခြမ်းပေးသည်။ စည်းရုံးဆွဲ ဆောင်၍ မရသူများကို အမိန့်ဖြင့် လူဝတ်လဲစေသည်။

ဤသို့ဖြင့် မဟာဝိဟာရဝါသီထေရ်တို့၏ အောင်ပွဲ ပြီးဆုံးသွားပြီး သုံးဂိုဏ်းညီညွတ်သွားသည်။ အစည်းအဝေး အပြီးတွင် သံဃာညီညွတ်မှု၏ သင်္ကေတအဖြစ် နိုင်ငံနှင့် အဝန်းတွင် ကျောင်းတိုက်များ၊ စေတီပုထိုးများ၊ ဗုဒ္ဓဆင်း တုတော်များနှင့် နယ်တိုင်းတွင် ခရီးသွားရဟန်းတော်များ ချမ်းသာစွာ သီတင်းသုံးနိုင်ရန် နားနေဆောင်(ဇရပ်) တန် ဆောင်းများ ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းကြသည်။

သဒ္ဓမ္မသင်္ဂဟကျမ်းတွင် အရှင်သာရိပုတ္တရာရေးသည့် ဋီကာများကို မဖော်ပြခြင်းမှာ ထူးခြားသည်။ ယင်းကျမ်းပါ အဆိုအချို့ မခိုင်လုံသော်လည်း ဋီကာကျမ်းများကို စုပေါင်း ၍ရေးသည်ဟူသော ဖော်ပြချက်မှာ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည်။

မဟာဝိဟာရဝါသီတို့၏ အခြားဂိုဏ်းသားများအပေါ် အောင်နိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲ မရှိနိုင်သည့် သံဃာအုပ်စုတစ်စု ရှိခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်၍ သုံးဂိုဏ်းသား ညီ ညွတ်ခြင်းမှာ သည်းခံ၍ သို့မဟုတ် မနိုင်၍ အရှုံးပေးခြင်း

မျိုးသာ ဖြစ်သည်။ ပညာရှိ အရှင်ကဿပ မထေရ်သည် ဂိုဏ်းတစ်ပါးသားတို့ကို ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်း မပြုမိအောင် လိမ္မာပါးနပ်စွာ ကိုင်တွယ်ခဲ့ရလိမ့်မည်။ ထိုကိစ္စအတွက် ဇေတဝန်ကျောင်းမှ မိတ်ဆွေ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး အဆိုပါ(သဘောမတူနိုင်သည့်)အုပ်စုကို ဋီကာပြုစုရေး၌ ပါဝင်လာအောင် စည်းရုံးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းဋီကာများမှာ ဂိုဏ်းတစ်ခု သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်တည်းက ရေးသည်မဟုတ်ဘဲ ဂိုဏ်းအား လုံးမှ သံဃာတော်များ ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းတိုက်ဆိုင် သဘော တူပြီးမှသာ အဆုံးသတ်အတည် ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်မူ ဤဋီကာပြုစုသည့်ကိစ္စ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ ၏ အခန်းကဏ္ဍမည်သို့ရှိသနည်း။ အရှင်မြတ်သည် ဇေတ ဝန်ဝိဟာရ၏ အရေးပါသော အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်ဖြစ်သဖြင့် ထိုလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အရေးပါသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ဆောင် ရွက်ခဲ့သည်။ ဝိနယနှင့် အင်္ဂုတ္တရနိကာယ အခန်းအတွက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူ ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ သည် တာဝန်ကျကျမ်းဂန်များကိုရေးသားရန် ၎င်း၏တပည့် များနှင့် တိုင်ပင်ညှိနှိုင်းပြီး ယခုအခါ ၎င်း၏အမည်နှင့်ရှိ နေသည့် ကျမ်းဂန်များကို အရှင်မြတ်ဦးဆောင်ပြီး ရေး သားခဲ့ခြင်းဖြစ်နိုင်သည်။ အရှင်မြတ်ဦးဆောင် ရေးသားခဲ့ သည့်ကျမ်းများကိုပင် ၎င်း၏တပည့်များက နောင်အခါ ဆရာနာမည်ဖြင့် ထားခဲ့ဖွယ်ရှိသည်ဟုဆိုသည်။ Dr. မာလာလာဆေကေရသည် လီနတ္ထပကာသနာ (ဒီဃ၊ မဇ္ဈိမ နှင့် သံယုတ္တနိကာယဋီကာများ)ကိုပါ ဤသံဃာ့အစည်း အဝေး၌ ရေးသည်ဟု ယူဆလိုပုံရသည်။

သို့ရာတွင် လီနတ္ထပကာသနာကို ပရက္ကမဗာဟုခေတ် မတိုင်မီ အေဒီ ၆-ရာစုခန့်ကပင် အရှင်မဟာဓမ္မပါလထေရ် ရေးခဲ့ကြောင်း ပညာရှင်တို့လက်ခံထားသဖြင့် မာလာလာ ဆေကေရ၏ တင်ပြချက်ကို နှောင်းခေတ် ပညာရှင်တို့ လက်မခံကြပေ။ သာရတ္ထဒီပနီနှင့် သာရတ္ထမဂ္ဂူသာတို့ကို လည်း သံဃာ့အစည်းအဝေးပြီးမှ ရေးသည်ဟုဆိုသည်။

ထို့ပြင် 'အဇ္ဈေသိတော နရိန္ဒေန၊ သောဟံ ပရက္ကမ ဗာဟုနာ = ပရက္ကမဗာဟုမင်း တောင်းပန်၍ ငါ(ရေးသည်) ဟူသော ဝိနယသင်္ဂဟ၊ သာရတ္ထနှင့် အင်္ဂုတ္တရဋီကာ နိဂုံး ဖော်ပြချက်များအရလည်း ယင်းကျမ်းများကို အရှင်သာရိ ပုတ္တရာပင် ရေးသည်ဟု ဆိုလိုရိပ်ထင်ရှားပါသည်။

သီဟိုဠ်ဘာသာ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟနိဿယကျမ်းနိဂုံး၌ အရှင်မြတ်၏ဂုဏ်ရည်ကိုဖော်ပြသည့် အောက်ပါ အာစရိ- ယပ္ပသံသာ(ဆရာဂုဏ်ရည်ပြ)ဂါထာတစ်ပုဒ်ကို အရှင်မြတ် ၏ တပည့်တစ်ပါးက ရေးဖွဲ့ခဲ့သည်-

^o Mhavamsa, Chap 78, V. 10-27

^J Pali Literature of Ceylon, p. 192-193

^o P. L.C. (Corrections And Comments), p 324

‘ယံ စန္ဒေ စန္ဒဘူတံ နိသိတ-
 တရမတပါဏိနိ ပါဏိနိယေ၊
 သဗ္ဗသ္မိ တက္ကသတ္ထေ ပဋ္ဌတရ-
 မတယော ကတ္တုဘူတံ စ တံ တံ။
 မညန္တေ ကာလိဒါသံ ကဝိဇန-
 ဟဒယာနန္ဒဘူတံ ကဝိတ္ထေ၊
 သာယံ လောကတ္ထသိဒ္ဓိံ ဝိတရ-
 တု ရစနာ တဿ သာရီသုတဿ။
 ‘စန်းသဒ္ဓါကျမ်းအတတ်
 စန်းအမှတ် ထေရ်ပုဂ္ဂိုလ်
 ပါဏိနိသဒ္ဓါကျမ်းမှာလဲ
 ပါဏိနိဆရာကျမ်းသလိုပ
 နှာယခေါ်တက္ကလမ်းရယ်နဲ့
 ကျမ်းသျှဒ် ထိုထို။
 ဘက်စုံ ချက်ကုန်စွမ်းတာမို့
 ရွမ်းနိုင်ပေ စည်ပတိုရ်
 သည်လိုထေရ်မှာဖြင့် သည်တစ်ပါး၊
 သာရိန္ဒယ် ကာလိမယ်ဒါသတို့
 ကဗျာယာဉ်တံခွန်မို့
 ပညာဝန်လက်ယာမှုးလို့ပ
 အရှင်မွန် လက်ရာထူး
 မြူးကွန်စေသား’^၁

ဤအရှင်တွင် ပညာတတ်ပြီး စွမ်းရည်သတ္တိရှိသည် တပည့် အနည်းဆုံး ၆-ပါး ကျန်ရစ်သည်။ ယင်းတို့မှာ-
အရှင်သံဃရက္ခိတ (ဝတ္ထောဒယနှင့် သုဗောဓာလင်္ကာရ ကျမ်းပြု)၊ **အရှင်သုမင်္ဂလ**(ဋီကာကျော်ကျမ်းပြု)၊ **အရှင်ဗုဒ္ဓ နာဂ**(ကင်္ခါဋီကာသစ်ကျမ်းပြု)၊ **ဥဒုမ္မရဂိရိကျောင်းနေ အ ရှင်မေဓင်္ဂရ** (သီဟိုဠ်ဘာသာဝိနယတ္ထသမုစ္စယကျမ်းပြု)၊ **အရှင်ဝါစိဿရ** (ဝိနယဝိနိစ္ဆယဋီကာကျမ်းပြု)နှင့် ရာဇဂုရု **အရှင်ဓမ္မကိတ္တိ** (ဒါဌာဝံသကျမ်းပြု) တို့ဖြစ်သည်။

ပါဠိရွှေခေတ်

ပရက္ကမဗဟုမင်း(၁၁၅၃-၁၁၈၆)နန်းပြုချိန်သည် ရှေးခေတ် သီရိလင်္ကာပါဠိစာပေသမိုင်း၏ ရွှေခေတ်ဖြစ်သည်။ ထို ခေတ်တွင် သီရိလင်္ကာ၌ ပါဠိစာပေပညာရှင်များစွာ ပေါ် ထွန်းသည်။ သက္ကတဘာသာကို လေ့လာလိုက်စားမှုလည်း များပြားသည်။ သံယုအစည်းအဝေး၌ ဆရာဖြစ်သူနှင့် အတူ အဓိကနေရာမှပါဝင်ခဲ့သူ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခေတ်ကို အေဒီ ၁၂-ရာစု ကုန်ခါနီးနှင့် ၁၃-ရာစု အစော ပိုင်းကာလဟု ခန့်မှန်းနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

^၁ ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိသေနရေး သာရတ္ထဋီကာနိဿယနိဒါန်းမှ ကူးယူပါသည်။

ပြုစုကျမ်းစာရင်း

- အရှင်မြတ်ပြုစုသောကျမ်းစာများကို စာရင်းပြုကြည့်သော အခါ အောက်ပါအတိုင်းတွေ့ရသည်-
- ၁။ ဝိနယသင်္ဂဟဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ- ၄၆၈
 - ၂။ သာရတ္ထဒီပနီဋီကာ ပါ ဒု၊တ စာမျက်နှာ-၁၄၀၄
 - ၃။ သာရတ္ထမဉ္ဇူသာ ပါဒု၊တ စာမျက်နှာ-၁၀၅၅
 - ၄ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟ သီဟိုဠ်ဘာသာနိဿယ
 - ၆။ ပဋိကာလင်္ကာရဋီကာ (စာမျက်နှာမသိ)
 - ၇။ ဝိသုဒ္ဓိပထသင်္ဂဟော (စာမျက်နှာမသိ)
 - ၈။ ကမ္မဋ္ဌာနသင်္ဂဟော (စာမျက်နှာမသိ)
 - ၉။ မင်္ဂလသုတ်အဖွင့်ဋီကာ (စာမျက်နှာမသိ)

ကျမ်းပြုဆုတောင်းအထူး

အရှင်မြတ်တောင်းသောဆုမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းပြီး နှောင်းခေတ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လေ့လာမှတ်သားဖွယ်ကောင်းသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် မိမိအားထုတ်ပြုစုရသည့် ကျမ်းပြုကုသိုလ်နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း ဆု တောင်းအထူးပြုခဲ့သည်-

‘ကျမ်းစာပြုစုသည့်ကုသိုလ်နှင့် အခြားသော ကုသိုလ် အစုကြောင့် ဒုတိယဘဝတွင် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရပြီး ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံလျက် အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို မလိုက်စားဘဲ၊ ပထမမင် (သော တာပတ္တိမင်)ကို ရပြီးလျှင် နောက်ဆုံးဘဝ၌ မေတ္တေယျ ဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရပါလို၏။

‘ယင်းသို့ ဖူးမြင်ရလျက် ထိုမေတ္တေယျဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက် ထိုဘုရားရှင်၏ သာသနာ တော်ကို ထွန်းပြောင်အောင် ဆောင်ရွက်ရပါလို၏။

‘ပြည့်ရှင်မင်းတို့သည် တရားသဖြင့် လူ့အပေါင်းကို စောင့်ရှောင့်ပါစေသတည်း။ (ယင်းမင်းအပေါင်းသည်) ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို မမေ့လျော့ကြဘဲ ဗုဒ္ဓသာသနာ တော်ကို ပြန့်ပွားအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ။

‘သတ္တဝါအပေါင်းသည် ဘေးကင်းရန်ကွာ၍ ကောင်း မြတ်သော အတွေးအကြံများရှိကြလျက် နိဗ္ဗာန်အငြိမ်း ဓာတ်ကို ရရှိခံစားနိုင်ကြပါစေ’

အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ဘုရားဆုကိုပန်သူ မဟုတ် ချေ။ အရိမေတ္တေယျဘုရားရှင်ကို ဖူးမြော်ရန်နှင့် သာမန် ပုဂ္ဂိုလ်အနေဖြင့် ကျွတ်တမ်းဝင်ပြီးနောက် ထိုဘုရားရှင်၏ သာသနာကို ထွန်းပြောင်အောင် ဆောင်ရွက်ရန်သာ ဆု တောင်းခဲ့သည်။ ☺☺☺

Ashin Kelasa
 1651 E Manhattan Dr
 Tempe, AZ 85282 USA